Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RWS INFORMATIE -

Integraal Veiligheid Plan (IVP)

Project: Basisonderhoudscontract Volkerak- en HOSBI-sluizen RWS WNZ

Datum	9 november 2026
Status	Concept

Dit document bevat zogenaamde "verborgen tekst" met aanwijzingen en tips hoe dit sjabloon te gebruiken. Verborgen tekst (in rode kleur) is alleen op het scherm zichtbaar, maar wordt niet mee afgedrukt. Om verborgen tekst te zien of te verbergen ga je naar Bestand>Opties>Weergave en selecteer je de optie "Verborgen tekst".

Coördinator Ontwerpfase	*Hans van Veen*
Coördinator Uitvoeringsfase	*NTB*

Colofon

Documentinformatie

Uitgegeven door	*Basisonderhoudscontract Volkerak- en HOSBI-sluizen RWS WNZ*
Technisch manager	*Hans van Veen*
Telefoon	*0887970777*
Opgesteld door	*Wulf van den Eshof*
Versie	*1.0*
Status	*Definitief*

Acceptatie

Uitgegeven door:		Paraaf:	Datum:
Opsteller(s)	*Wulf van den Eshof*	W.v.d.E.	*Datum* 09-11-2026
Vrijgave Technisch manager:	*Hans van Veen*		*Datum* 10-11-2026
Vrijgave V&G-Coördinator	*Caitlin de Rooy-Visser*	CdRV	*Datum* 09-11-2026
Vaststelling Project Manager:	*Katja van der Waal*	Katja van der Waal	*Datum* Digitaal ondertekend door Katja van der Waal DN: cn=Katja van der Waal, c=NL, o=Rijkswaterstaat, ou=RWS-PPO, email=katja.vander.waal@rws.nl Datum: 2026.11.10 13:47:41 +01'00'

Versiebeheer

Versie 0.1	*5-11-2026*	*Concept*
Versie 1.0	*9-11-2026*	*Definitief*
Versienummer	*Datum*	*Reden van uitgifte*
Versienummer	*Datum*	*Reden van uitgifte*

Inhoud

Inleiding 5

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden 7
1.1 Beleidsverklaring veiligheid Rijkswaterstaat 7
1.2 Ambitie en doelen 8
1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers 8
1.4 Relevante veiligheidsdomeinen 8
1.5 Invulling veiligheidsmanagement 8

2 Het project 9
2.1 Reikwijdte en grenzen project 9
2.2 Betrokken partijen 12
2.3 Coördinator Ontwerpfase, V&G-coördinator en Coördinator Uitvoeringsfase 13
2.4 Planning van de werkzaamheden 14

3 Integraal veiligheidsdossier 15

4 Risico's ontwerpfase 16
4.1 Veiligheidsdomeinen 16

5 Afspraken 23
5.1 Periodiek actualiseren van het IVP en de RI&E 23
5.2 Externe overlegstructuur 23
5.3 Veiligheidsmeldingen 24
5.4 Registratie en afhandeling meldingen door Opdrachtgever 24
5.5 Werkplan / (deel)V&G-plan 25
5.6 Escalatie 25
5.7 Management of change 26
5.8 Invulling beoordelingskader V&G-plan 26
5.9 Aanvullende verplichtingen werkgever (Artikel 2.35) 26

6 Wijze van toezicht 27
6.1 Toezicht door ON (hiërarchisch toezicht) 27
6.2 Toezicht door OG (coördinerend toezicht) 27
6.3 Consequentiebeleid 29
6.4 Onderbreken en stilleggen werk 29

7 Verantwoording van BTO-keuzen 30

8 Opleiding en instructie 31
8.1 Voorlichting 31
8.2 Opleiding 31
8.3 Opdrachtnemer 31
8.4 Inhoud van de voorlichting 32

Bijlage A Definities 33

Bijlage B Ontwerp RI&E 35

Bijlage C BTO-keuzenlijst 36

Bijlage D IPM-rollen 37

Bijlage E Overdrachtsformulier CO en CU 39

Bijlage F Beoordelingschecklijst V&G-plan 40

Bijlage G Toetsformulier IVD 41

Inleiding

Dit IVP is de invulling van het wettelijk vereiste V&G plan voor arbeidsveiligheid, uitgebreid met de overige specifieke veiligheidsdomeinen voor Rijkswaterstaat. Als Opdrachtgever heeft Rijkswaterstaat de verantwoordelijk om tijdens de ontwerpfase dit IVP:

- Op te (laten) stellen en;
- Onderdeel te laten zijn van het contractdossier en;
- Beschikbaar te stellen op de bouwlocatie alvorens de uitvoeringswerkzaamheden van start gaan (= moment dat Opdrachtnemers op de bouwlocatie komen").

Als er fysieke werkzaamheden op de bouwlocatie worden uitgevoerd, is de Opdrachtnemer vervolgens verantwoordelijk voor het uitvoeren van dit IVP en het actualiseren ervan zodra de uitvoeringswerkzaamheden daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij risicovolle werkzaamheden of als via een ander contract een nieuwe partij op de bouwlocatie werkzaamheden gaat verrichten. In deze gevallen zal de Coördinator Uitvoeringsfase namens de Opdrachtnemer, in overleg met de Coördinator Ontwerpfase namens de Opdrachtgever, moeten zorgen voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie.

Dit IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdoelstellingen.
- Hoofdstuk 2: een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk, een overzicht van de betrokken ondernemingen op de bouwlocatie, de naam van de coördinator Ontwerpfase en van de coördinator Uitvoeringsfase;
- Hoofdstuk 3: de maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in bijlage B;
- Hoofdstuk 4: de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, bedoeld in hoofdstuk 3;
- Hoofdstuk 5: de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;
- Hoofdstuk 6: de bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers en zelfstandigen in de uitvoeringsfase worden gemaakt alsmede de onderzoeken en rapporten die de onderbouwing van deze keuzen ondersteunen;
- Hoofdstuk 7: de wijze waarop voorlichting en instructie aan de werknemers op de bouwplaats wordt gegeven.
- Bijlage A: een overzicht van definities
- Bijlage B: een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren voor het betreffende bouwwerk (de objectrisico's) en specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden (de samenlooprisico's);
- Bijlage C: een beschrijving van de bouwkundige, technische en organisatorische keuze.
- Bijlage D: Taken per IPM-rol
- Bijlage E: een formulier om de warme overdracht tussen CO en CU vast te leggen.

Dit IVP is een coördinatie document dat zal worden aangepast indien wijzigingen in de praktijk daar aanleiding toe geven. Zie hiervoor de tabel "versiebeheer" in de

colofon. Voorbeeld: in het IVP voor een vijfjarig onderhoudscontract kan bij de voorbereiding nog niet worden voorzien welke partijen in het vijfde jaar ingeschakeld gaan worden. Zodra dat wel bekend is, zal het IVP hierop moeten worden aangepast.
Indien volledig ingevuld en correct gebruikt voldoet dit IVP aan de wettelijk vereisten voor een V&G-plan; hierdoor is een separaat V&G-plan niet nodig.

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring veiligheid Rijkswaterstaat

Met deze beleidsverklaring beloven wij, team Rijkswaterstaat, dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied, zowel in het fysieke als in het digitale domein.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven naar een proactief veiligheidsniveau op de veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Wij van Rijkswaterstaat hebben daarin een voorbeeldfunctie en nemen een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar nul doden en nul ernstig gewonden. Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en –normen die we aan onze eigen medewerkers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open en tijdig over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Ten slotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

Oktober 2024

Martin Wijnen
Directeur-generaal Rijkswaterstaat

1.2 Ambitie en doelen

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en andere betrokkenen;
- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen;
- Omwonenden.

Met als streven: nul doden en nul ernstig gewonden.

Deze algemene ambitie is door het projectteam voor dit project vertaald in de volgende projectdoelen:

- We voldoen aan de Beleidsverklaring Veiligheid Rijkswaterstaat: "Nul doden en nul ernstig gewonden onder RWS-personeel en personeel van contractanten die werken in opdracht van Rijkswaterstaat";
- Er worden geen concessies gedaan op het gebied van veiligheid in al zijn verschijningsvormen;
- We voldoen aan de ambitie om te komen tot niveau 4 op de Veiligheidscultuurladder: Mensen zijn zich bewust van de risico's in hun werk. Samen zijn zij daarop alert. Ze denken vooruit, delen informatie en spreken elkaar aan.

1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie.
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk.
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving.
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt.
5. Ik meld (bijna)ongevallen altijd via 0800-8002 en bespreek deze.
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).

1.4 Relevante veiligheidsdomeinen

Voor dit project zijn de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

- ☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant)
- ☒ Verkeersveiligheid
- ☒ Nautische veiligheid
- ☒ Veiligheid tegen overstromen
- ☒ Externe veiligheid
- ☒ Machineveiligheid
- ☒ Elektrische veiligheid
- ☐ Tunnelveiligheid
- ☒ Constructieve veiligheid
- ☒ Sociale veiligheid
- ☒ Brandveiligheid
- ☒ Integrale beveiliging

De aangekruiste veiligheidsdomeinen worden behandeld in dit integraal veiligheidsplan (hierna IVP). De Opdrachtnemer dient in zijn beschrijving van het proces integraal veiligheidsmanagement ten minste invulling te geven aan de veiligheidsdomeinen welke nader zijn toegelicht in dit IVP.

De definities van bovengenoemde veiligheidsdomeinen zijn te vinden in Bijlage A.

1.5 Invulling veiligheidsmanagement

Opdrachtnemer dient volgens de eisen uit de specificatie, invulling te geven aan het veiligheidsmanagement en daarnaast zorg te dragen dat hij voldoet aan de eisen zoals gesteld in het Arbeidsomstandighedenbesluit, hoofdstuk 2, afdeling 5 Bouwproces zoals nader, niet uitputtend, toegelicht in dit IVP.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

2.1.1 Omschrijving van het project/bouwwerk

Het projectteam stelt een onderhoudscontract op volgens het model Basis Onderhoud Contract (BOC). In het contract worden de werkzaamheden opgenomen die vallen in de volgende vakgebieden:

- Civiele techniek (CT);
- Werktuigbouw (WTB);
- Elektrotechniek (E);
- Industriële automatisering (IA).

De objecten die onder dit contract vallen, zijn omschreven in Vraagspecificatie en Objectpaspoorten. Het onderhoud bestaat uit het preventief- en correctief onderhoud aan de elektrotechnische en werktuigbouwkundige installaties, de bedienings- en besturingssystemen (IA), civiele onderdelen en de terreinen rond de objecten:

1. Volkerakbrug en sluizencomplex: locatie ten hoogte van Willemstad
2. Biesbosch sluis en brug: locatie Werkendam
3. Helsluis: locatie Dordtse Biesbosch
4. Ottersluis: locatie Dordtse Biesbosch
5. Spieringsluis: locatie Brabantse Biesbosch ten hoogte van Werkendam

Het resultaat is een aanbesteed onderhoudscontract voor het complex Volkeraksluizen en de vier Hosbiessluisjes voor een looptijd van 6 jaar met een optie van 2x2 jaar verlenging.

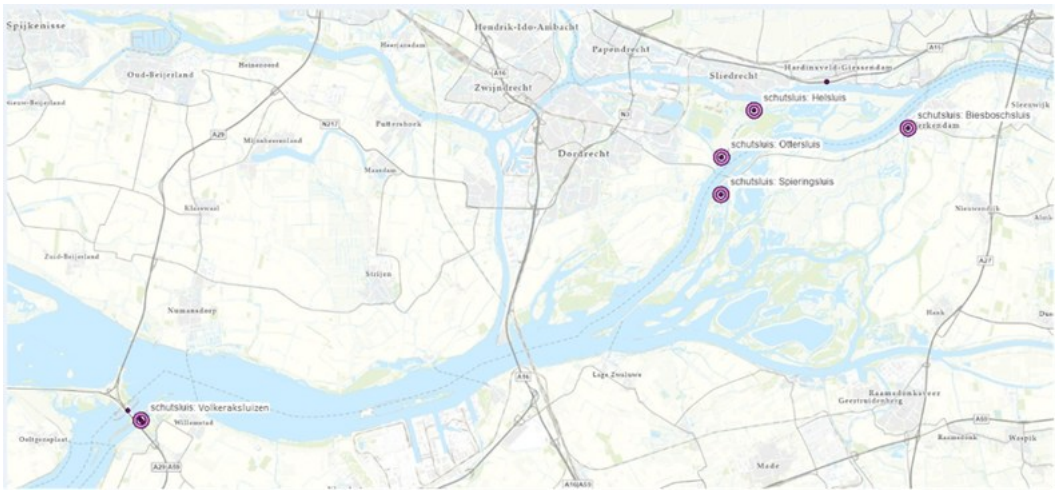
2.1.2 Scope project

Een onderhoudscontract waarvan de werkzaamheden in hoofdzaak bestaan uit:

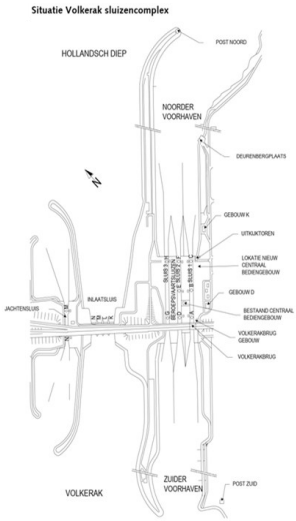
- Uitvoeren van het Standaard Verzorgend Onderhoud;
- Afhandelen en oplossen van storingen en gebreken;
- Instellen van een 24/7 storingsdienst;
- Uitvoeren van (toestand)inspecties;
- Beheren van ter beschikking te stellen reservedelen;
- Verhelpen van incidenten;
- Coördineren van diverse werkzaamheden;
- Assisteren bij sluitingen (vaar- en wegverkeer)
- Bijdragen aan hoogwaterveiligheid en zorgplicht;
- Bijdragen aan Assetmanagement;
- Leveren van rapportages voor het Assetmanagement;
- Adviseren van de Opdrachtgever onder andere over het verbeteren van het onderhoudsregime en het voorkomen van storingen;
- Periodiek aanleveren van data (as-built etc.) voor het actualiseren van RWS-systemen zoals Ultimo, Meridian en beschrijvingen van onderhoud maatregelen;
- Uitvoeren van klein variabel onderhoud;
- Uitvoeren van kleine aanpassingen in het areaal.

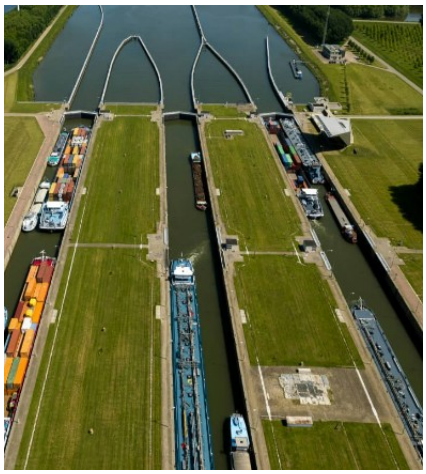
2.1.3 Locatie van het bouwwerk (fysieke grenzen)

Hieronder op de kaart in vogelvlucht in paars de locaties: Volkeraksluizen, de Biesboschsluizen: Helsluis, Ottersluis en Spieringsluis en de Biesboschsluis.

Volkeraksluizen complex

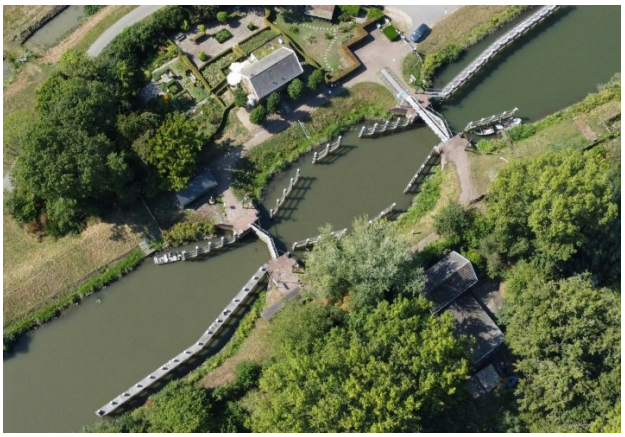

Nabij Willemstad bevinden zich de Volkeraksluizen, die een belangrijke vaarwegverbinding vormen tussen het Hollands Diep, het Volkerak en de internationale scheepvaartroute richting de haven van Antwerpen alsook het zuiden van Zeeland beschermt tegen hoogwater.
Het object bevat 3 grote sluizen en kolken voor de beroepsvaart (elk 330 meter lang en 24 meter breed), 1 jachtensluis van 135 meter lang en 16 meter breed), 48 sluisdeuren, een inlaatsluis, beweegbare brug en vaste brug waarover de A29 en de naastgelegen parallelweg loopt.

Helsluis

Tegenover Sliedrecht, in de Helsloot, ligt het Rijksmonument de Helsluis. Deze sluis vormt de vaarverbinding tussen de Beneden Merwede en de Nieuwe Merwede. De Helsluis wordt voornamelijk gebruikt door recreatievaart. De sluiskolk is 39 m lang en 7,20 m breed. De schutsluis heeft 2 sluishoofden, 2 paar puntdeuren en 1 rolbrug. (Bron foto: rijkswaterstaat.nl)

Ottersluis

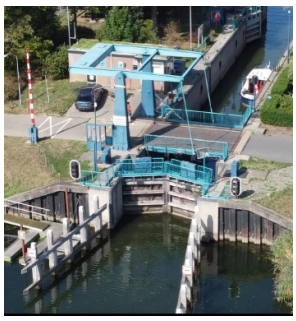

De Ottersluis is een schutsluis in de gemeente Dordrecht. Gelegen tussen de Beneden Merwede en Nieuwe Merwede, is het de schakel tussen de Sliedrechts Biesbosch en de Brabantse Biesbosch, met de Nieuwe Merwede ertussen. De Ottersluis wordt voornamelijk gebruikt door recreatievaart. De schutkolk is 39 meter lang en 7 meter breed. De sluis heeft 2 sluishoofden, 2 paar puntdeuren, houten bolders en 1 rolbrug. (Bron foto: rijkswaterstaat.nl)

Spieringsluis

De Spieringsluis is een schutsluis in de Brabantse Biesbosch vlakbij Werkendam, in de gemeente Altena. De Spieringsluis ligt in het Gat van den Harden hoek, op de

plek waar het Gat uitmondt in de Nieuwe Merwede. De Spieringsluis wordt voornamelijk gebruikt door recreatievaart. De schutkolk is 40 meter lang en 6 meter breed. De schutsluis heeft 1 hoog bovenhoofd en 2 lage sluishoofden, 3 paar puntdeuren en 1 ophaalbrug. De brug is geschikt voor (vracht)auto's-, fietsers en voetgangers. (Bron foto: rijkswaterstaat.nl)

Biesboschsluis

De Biesboschsluis is een schutsluis tussen de Nieuwe Merwede en het Steurgat. De sluis ligt ter hoogte van Werkendam. Deze sluis wordt gebruikt voor recreatievaart en beroepsvaart. Over de Biesboschsluis bevindt zich een basculebrug waarover de Banddijk loopt een belangrijke verbinding voor de achterliggende polder, bedrijven en woningen, geschikt voor (vracht)auto's-, fietsers en voetgangers. De sluiskolk is 62 lang en 6.8-7 meter breed.

2.2 Betrokken partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle betrokken partijen, die belang hebben bij dit IVP.

2.2.1 Opdrachtgever

Organisatie	*Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat* *Directoraat Generaal Rijkswaterstaat*
Naam	*Bert Kassies*
Bezoekadres	*Wilhelminakade 1*
Postcode en Plaats	*3072 AP Rotterdam*
Telefoonnummer	*0887970777*
Emailadres	*wnzavw-secretariaat@rws.nl*

2.2.2 Opdrachtnemer(s)

Organisatie	*N.t.b.*
Naam	*Naam*
Bezoekadres	*Adres*
Postcode en Plaats	*Postcode Plaats*
Telefoonnummer	*Telefoonnummer*
Emailadres	*Emailadres*

2.2.3 Overige partijen

Naast de Opdrachtgever en Opdrachtnemer zijn diverse interne en externe partijen actief die werkzaamheden uitvoeren, beheer- en onderhoudstaken verrichten of raakvlakken hebben met de werkzaamheden binnen dit contract. Dit kan invloed hebben op de planning, bereikbaarheid, veiligheid en afstemming van werkzaamheden. Dit betreft onder andere de beheerder, projectteams van Rijkswaterstaat, provincies, gemeenten, waterschappen. Voor alle betrokken partijen wordt verwezen naar het Omgevingsplan.

De exacte betrokkenheid van bovengenoemde partijen kan tijdens de looptijd van het contract wijzigen. De Opdrachtnemer dient rekening te houden met mogelijke raakvlakken en samenloop van werkzaamheden. Als nadere informatie over de betrokken partijen, hun werkzaamheden, contactpersonen of geplande activiteiten nodig is, kan dit worden opgevraagd via de Omgevingsmanager. De afstemming van werkzaamheden en raakvlakken vindt plaats via de overlegstructuur zoals beschreven in paragraaf 5.2.

2.3 Coördinator Ontwerpfase, V&G-coördinator en Coördinator Uitvoeringsfase

2.3.1 Coördinator Ontwerpfase, namens de Opdrachtgever

Coördinator Ontwerpfase

Organisatie	*Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat* *Directoraat Generaal Rijkswaterstaat*
Naam	*Hans van Veen*
Bezoekadres	*Wilhelminakade 1*
Postcode en Plaats	*3072 AP Rotterdam*
Telefoonnummer	*0887970777*
Emailadres	*hans.van.veen@rws.nl*

2.3.2 V&G-Coördinator Opdrachtgever

V&G-Coördinator Opdrachtgever

Organisatie	*Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat* *Directoraat Generaal Rijkswaterstaat*
Naam	*Caitlin de Rooy-Visser*
Bezoekadres	*Wilhelminakade 1*
Postcode en Plaats	*3072 AP Rotterdam*
Telefoonnummer	*0887970777*
Emailadres	*caitlin.visser@rws.nl*

2.3.3 Coördinator Uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer

N.B. de wettelijke Uitvoeringsfase begint als "de schop in de grond gaat*".*

Coördinator Uitvoeringsfase

Organisatie	*N.t.b.*
Naam	*Naam*
Bezoekadres	*Adres*
Postcode en Plaats	*Postcode Plaats*
Telefoonnummer	*Telefoonnummer*
Emailadres	*Emailadres*

2.3.4 Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden

Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Opdrachtgever en Opdrachtnemer. Zowel de Opdrachtgever als de Opdrachtnemer hebben taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor veiligheid in het project. Volgens artikel 1 van de Arbeidsomstandighedenwet geldt bij het verrichten van werkzaamheden onder gezag de onderstaande figuur.

Figuur 1: Verhoudingen partijen in relatie tot dit plan

Voor integrale veiligheid zijn de taken en verantwoordelijkheden van de IPM-rolhouders vastgesteld in het Kader Integrale Veiligheid in Projecten (KIViP). De IPM-rolhouders gezamenlijk zijn verantwoordelijk voor de beheersing van integrale veiligheid binnen het project en geven hieraan een proactieve invulling. De IPM-rolhouders dienen hun taken en verantwoordelijkheden te kennen. In bijlage D is per IPM-rol beschreven wat de taken zijn t.a.v. veiligheid.

2.4 Planning van de werkzaamheden

Beoogde datum aanvang werkzaamheden op bouwlocatie/in areaal	*29-2-2028*
Beoogde datum einde werkzaamheden	*28-2-2034*
Beoogde uitvoeringsduur	-
Beoogde meerjarige onderhoudsperiode	-

3 Integraal veiligheidsdossier

Het Integraal Veiligheidsdossier (IVD) is een invulling van Rijkswaterstaat van het wettelijk verplichte Veiligheid- en Gezondheidsdossier (V&G-dossier). Deze wettelijke verplichting is terug te vinden in artikel 2.30, lid C, van het Arbeidsomstandighedenbesluit. De onderliggende doelen van het beschikken over actuele, betrouwbare en complete IVD's zijn meervoudig. Zo is het IVD van belang voor het waarborgen van de veiligheid van Opdrachtnemers op de bouwplaats.

Het IVD is het veiligheidsgeheugen van een object en bevat alle bouwkundige en technische informatie over het specifieke object die van belang is voor de veiligheid en gezondheid van iedereen die op een object komt.
Het IVD wordt door RWS als bron gebruikt om Opdrachtnemers op de hoogte te stellen van de veiligheidsrisico's die een rol kunnen spelen bij het uitvoeren van werkzaamheden aan of op een kunstwerk van Rijkswaterstaat. Dit gebeurt via de Object-RIE, de Ontwerp-RIE, een IVP en V&G-plannen. De Opdrachtnemer is daarbij volgens het Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 2.31e ook verplicht om het V&G-dossier (het IVD) aan te passen als de voortgang van het bouwwerk of de onderdelen daarvan daartoe aanleiding geven. Op die manier is het de bedoeling dat RWS als beheerder te allen tijde de meest actuele versie van het IVD tot zijn beschikking heeft.

Aanvullend wordt er halfjaarlijks een overleg ingepland waarbij de assetmanager, technisch manager en de PIV de voortgang van het IVD met de Opdrachtnemer bespreken zodat er sturing blijft op het actueel, betrouwbaar en compleet houden van de IVD’s op basis van het toetsformulier (bijlage G). Dit overleg staat ook beschreven in paragraaf 5.2.

4 Risico’s ontwerpfase

In dit hoofdstuk is weergegeven welke maatregelen volgen uit de geïdentificeerde veiligheids- en gezondheidsrisico’s (V&G risico's) - uit bijlage B - om de veiligheid integraal te borgen. Het IVP-ontwerpfase OG (inclusief integrale veiligheidsdomeinen), en met name dit hoofdstuk, wordt geactualiseerd zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven.

De project specifieke veiligheidsrisico’s worden per veiligheidsdomein met de bijbehorende beheersmaatregelen beschreven. Op basis van veiligheidsrisicosessies zijn de risico’s in het ontwerpproces voor een veilige realisatie en veilig beheer en onderhoud van de objecten (lijn en punt) voor dit project geïnventariseerd. Het IVP wordt geüpdatet als er sprake is van nieuwe en/of gewijzigde veiligheidsrisico’s en/of maatregelen.

Opdrachtnemer dient op basis van dit IVP en de aangeleverde (object) RI&E’s en documenten, een IVP en RI&E Ontwerp- en uitvoeringsfase op te stellen. Hierin dient Opdrachtnemer afdoende maatregelen volgens de arbeid hygiënische strategie te onderzoeken en aan de hand van onderbouwde BTO-keuzes af te wegen.

Tijdens de contractvoorbereidingsfase geeft de Opdrachtgever invulling aan zijn deel van de coördinatie ontwerpfase door onder andere het opstellen van het IVP en IVD.

4.1 Veiligheidsdomeinen

Onderstaand zijn de relevante veiligheidsdomeinen binnen het project beschreven, gebaseerd op het veiligheidsbeleid van RWS. Opdrachtnemer is contractueel verplicht om een IVP-uitvoering op te stellen waarin de veiligheidsdomeinen zijn uitgewerkt. Voor de definities van de domeinen zie bijlage A.

Het V&G-plan uitvoering en onderliggende RI&E-uitvoering dient geaccepteerd te worden door de Opdrachtgever voordat de werkzaamheden starten.

Per veiligheidsdomein worden de belangrijkste risico’s uit de ontwerpfase weergegeven. In de RI&E (bijlage B) staan de (mogelijke) risico’s binnen het areaal beschreven met evt. een advies hoe de risico’s beheerst zouden kunnen worden.

4.1.1 Arbeidsveiligheid

Onder arbeidsveiligheid wordt verstaan het zorgdragen voor een veilige werkomgeving en uitvoering van werkzaamheden waarbij ongevallen worden voorkomen. Dit mede door het voldoen aan de wettelijke verplichtingen zoals vastgelegd in de Arbowet en de onderhavige besluiten tijdens de realisatiefase.

Voor arbeidsveiligheid gelden onder andere de volgende specifieke aandachtspunten:

Nr.	Gevaar	Risico	Volkerak	HOSBI
1	Werken op hoogte	Vallen van hoogte	X	X
2	Werken boven water	Te water raken	X	X
3	Besloten ruimte	Verstikking	X	X
4	Diepe sluiskolk	Tussen wal en schip terechtkomen	X	

Opdrachtnemer zal gebruik maken van arbeidsmiddelen om het onderhoud te kunnen uitvoeren. De arbeidsmiddelen die worden ingezet dienen te voldoen aan het Arbobesluit artikel 7.4.

4.1.1.1. Geplande en ongeplande duikwerkzaamheden

Binnen dit contract kunnen duikwerkzaamheden voorkomen. Voor de Volkeraksluizen dient rekening te worden gehouden met zowel geplande als ongeplande duikwerkzaamheden. Voor de HOSBI-sluizen dient rekening te worden gehouden met ongeplande duikwerkzaamheden. Ongeplande duikwerkzaamheden zijn bijvoorbeeld als gevolg van storingen, schades of calamiteiten.

Voor duiken geldt het uitgangspunt dat er geen werkzaamheden onder water worden uitgevoerd door duikers, tenzij duidelijk gemotiveerd kan worden dat andere mogelijkheden niet toepasbaar zijn. Voor geplande duikwerkzaamheden stelt de Opdrachtnemer vooraf een duikplan en RI&E op. Deze documenten worden voor de werkzaamheden ter beoordeling aangeboden aan de Opdrachtgever.

Voor ongeplande duikwerkzaamheden wordt van de Opdrachtnemer gevraagd om een procedure op te stellen waarmee veilig optreden bij storingen, schades of calamiteiten is geborgd. De Opdrachtnemer bepaalt op basis van de aanwezige gevaarzetting welke inzet noodzakelijk is. Rijkswaterstaat vergewist zich ervan dat de gekozen aanpak passend is bij de specifieke situatie en de daaraan verbonden risico's.

Bij alle duikwerkzaamheden zijn tenminste de volgende documenten en kaders van toepassing:

- De werkinstructie Duikarbeid van de Nederlandse Arbeidsinspectie;
- De arbocatalogus Werken onder Overdruk van de Stichting WOD;
- Het Kader veilig werken onder water van Rijkswaterstaat.

Vooraf voorzienbare risico's die samenhangen met geplande en ongeplande duikwerkzaamheden moeten worden opgenomen in de RI&E. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen geplande en ongeplande duikwerkzaamheden.

4.1.1.2. Ontplofbare Oorlogsresten

Het projectgebied is in 2016 middels een bureaustudie onderzocht op de aanwezigheid van OO en onverdacht verklaard. Dit houdt in dat er geen gebeurtenissen bekend zijn waaruit blijkt dat OO in de bodem kunnen liggen. Het complex is daarnaast naoorlogs aangelegd. In het recente verleden is tijdens het planten van de bomen langs de A29 ter hoogte van hm 100,05 een Britse 3.7 inch brisantgranaat aangetroffen. De granaat is aangetroffen in grond die naoorlogs is opgebracht voor de aanleg van het complex en de snelwegen. Deze onverwachte vondst in onverdachte grond wordt beschouwd als incident; meer vondsten worden niet redelijkerwijs verwacht. Indien nogmaals een soortgelijke vondst nabij de

eerdere vindlocatie worden gedaan, dient in overleg tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer te worden bepaald of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

4.1.1.3. Besloten ruimten

Werkzaamheden in besloten ruimten kunnen leiden tot risico's als gevolg van beperkte toegankelijkheid, beperkte vluchtmogelijkheden, onvoldoende ventilatie, mogelijke aanwezigheid van gevaarlijke stoffen of een vertraagde hulpverlening bij calamiteiten. Binnen dit contract zijn de volgende besloten ruimten aanwezig:

Volkeraksluizen

- Hydrauliekkelders van de beroepsvaartsluizen;
- Hydrauliekkelders van de jachtensluizen;
- Compressorruimte;
- Niveaumeetputten van de beroepsvaartsluizen;
- Niveaumeetputten van de jachtensluizen;
- Ruimten van de blusinstallaties;
- Ballastkisten.

Biesboschsluis

- Kabelgoot van de sluis.

Daarnaast kunnen bepaalde onderdoorgangen en technische ruimten kenmerken van een besloten ruimte hebben, waardoor per situatie een beoordeling nodig is.

4.1.2 Verkeersveiligheid

Onder verkeersveiligheid wordt voor dit project verstaan het borgen van de veiligheid van de medewerkers tegen aanrijdingsgevaar en het veilig begeleiden van de weggebruiker bij werkzaamheden.

Voor verkeersveiligheid gelden onder andere de volgende specifieke aandachtspunten:

1. Aanrijding op het fietspad door (brom)fietsers;
2. Aanrijding tijdens het plaatsen van tijdelijke verkeersmaatregelen en/ of verkeersborden;
3. Aanrijding tijdens het verhelpen van een calamiteit en/ of storing (bijvoorbeeld een afgereden afsluitboom).

Verkeersveiligheid betreft ook de veiligheid van weggebruikers en passanten op en in de omgeving van de diverse complexen. Activiteiten vinden plaats op en langs bruggen, sluizen en (vaar)wegen. Specifieke uitvoeringsmaatregelen worden opgenomen in een verkeersmanagementplan.

4.1.3 Nautische veiligheid

Nautische veiligheid is de effectieve bescherming tegen schade die door scheepvaartverkeer kan worden veroorzaakt.

Voor nautische veiligheid geldt onder andere het volgende specifieke aandachtspunt voor alle objecten:

1. Aanvaring op de vaarweg door interactie met (recreatief) vaarwegverkeer tijdens werkzaamheden vanaf het water.

4.1.4 Veiligheid tegen overstromen

Veiligheid tegen overstromen houdt in het wegnemen van en/ of preventief beheersen van risico's van overstromen, wateroverlast en waterschaarste.

De Biesboschsluis maakt onderdeel uit van een primaire waterkering. De Volkeraksluizen, waaronder de inlaatsluizen, hebben een rol in de beheersing van waterstanden en het voorkomen van ongewenste waterstromen.

De Opdrachtnemer dient bij de voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met de waterveiligheidsfunctie van de objecten. Indien werkzaamheden invloed kunnen hebben op de beschikbaarheid van een object of installatie met een waterveiligheidsfunctie, moet vooraf afstemming plaats vinden met de beheerder.

4.1.5 Externe veiligheid

Externe veiligheid houdt in het wegnemen van en/ of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie.

Externe veiligheid is in dit IVP uitgewerkt in relatie tot het voorkomen van gevaarlijke situaties en ongevallen tijdens en als gevolg van werkzaamheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan brand of een explosie op kegelschepen als gevolg van ontstekingsbronnen of open vuur tijdens de werkzaamheden. Zie hiervoor ook het veiligheidsdomein brandveiligheid.

4.1.6 Machineveiligheid

Binnen Europa bestaat sinds 1995 een richtlijn voor de machineveiligheid, kortweg de Machinerichtlijn. Deze richtlijn bevat slecht elementaire eisen, ook wel de fundamentele veiligheids- en gezondheidseisen genoemd. In relatie met de Arbowetgeving is in het Arbobesluit opgenomen dat (beroepsmatige) medewerkers alleen gebruik mogen maken van machines die voldoen aan de Europese Richtlijn Arbeidsmiddelen (2009/104/EG). Door deze regelgeving worden machines tot arbeidsmiddelen verklaard en ontstaat er een koppeling tussen de Machinerichtlijn en de Arbeidsmiddelenrichtlijn. De Opdrachtnemer moet rekening houden met de invoering van de Europese Machineverordening die in 2027 van toepassing is.

Voor machineveiligheid geldt onder andere het volgende specifieke aandachtspunt voor alle objecten:

1. Onverwachts in werking treden van bewegende delen zoals beweegbare bruggen, sluisdeuren, nivelleerschuiven, inlaatschuiven, afsluitbomen, en (nood)motoren.

4.1.7 Elektrische veiligheid

Onder elektrische veiligheid wordt verstaan het veilig werken met elektrische spanning. Hiervoor is onder andere de richtlijn elektrische veiligheidsvoorschriften opgenomen, waaraan moet worden voldaan bij werkzaamheden met elektriciteit. In de richtlijn elektrische bedrijfsvoering staat beschreven hoe volgens wettelijke verplichtingen en normen de verantwoordelijkheden worden ingekaderd en verdeeld. Binnen Rijkswaterstaat is dit ingevuld met de BEI (Bedrijfsvoering Elektrische Installaties). Het uitgangspunt is dat werkzaamheden spanningsloos worden uitgevoerd.

Voor elektrische veiligheid gelden onder andere de volgende specifieke aandachtspunten voor alle objecten:

1. Blootstelling aan onder spanning staande installatie(delen);
2. Verbranding en elektrocutie.

4.1.8 Constructieve veiligheid

Onder constructieve veiligheid wordt verstaan de veiligheid van personen met betrekking tot het bezwijken van of het ontstaan van schade aan een constructie.

Bij het inzetten van zwaar materiaal moet rekening worden gehouden met de draagkracht van terreinen, bordessen, luiken en overige constructieve onderdelen. Voorafgaand aan deze werkzaamheden dient de draagkracht aantoonbaar te zijn beoordeeld.

Voor constructieve veiligheid gelden onder andere de volgende specifieke aandachtspunten voor de Volkeraksluizen:
1. Constructieve staat van de bordessen is onbekend;
2. Vallen van hoogte;
3. Indien er hulpconstructies worden aangepast moet er worden gelet op de constructieve staat en het risico van bezwijken.

4.1.9 Sociale veiligheid

Onder sociale veiligheid wordt verstaan een veilige en als veilig ervaren situatie en omgeving (publieke ruimte), waarin men zich vrij voelt van dreiging, agressie of geweld van anderen.

Voor sociale veiligheid gelden onder andere de volgende specifieke aandachtspunten voor alle objecten:
1. Onveilig gevoel ervaren doordat werkzaamheden in het donker plaatsvinden;
2. Aanwezigheid van graffiti, drugsafval in de nabijheid van objecten, etc.;
3. Agressie en/ of geweld door weggebruikers (onbegrip voor omleidingen, tijdelijke opstoppingen tijdens een calamiteit).

4.1.10 Brandveiligheid

Brandveiligheid tijdens de uitvoeringsfase betekent het afdoende nemen van (voorzorgs-)maatregelen tijdens de uitvoering om brand en explosie te voorkomen.

Voor brandveiligheid gelden onder andere de volgende specifieke aandachtspunten voor de Volkeraksluizen:
1. Brand als gevolg van de aanwezigheid van kegelschepen (open vuur, heet werk);
2. Brand als gevolg van verkeerde opslag van gevaarlijke stoffen (zoals smeermiddelen).

4.1.11 Integrale beveiliging

Integrale beveiliging betreft het wegnemen en/ of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag die de staat, aard en functionaliteit van de objecten kunnen aantasten. Bij veiligheid op dit gebied wordt gedacht aan bijvoorbeeld preventie tegen terrorisme en vandalisme, toegangsbeleid van objecten, maar zo nodig ook beveiliging van datagegevens.

Voor integrale beveiliging gelden onder andere de volgende specifieke aandachtspunten:
1. Toegang van onbevoegde personen tot systemen van Rijkswaterstaat en bedrijfsvertrouwelijk informatie;

2. Onbevoegden krijgen toegang tot de locaties doordat ruimtes niet goed worden afgesloten, het sleutelplan niet wordt nageleefd, etc.;
3. Besturingssystemen worden overgenomen of gehackt.

4.1.12 Hulpverlening

Onder hulpverlening wordt verstaan het bieden van hulp aan slachtoffers als gevolg van een incident, waarbij (naast de medische zorg aan het slachtoffer) ook gelet moet worden op de veiligheid van het slachtoffer en de hulpverleners waarmee de veiligheid en gezondheid van personen is gemoeid. Hierbij spelen aspecten als de plaats van het incident (omgeving), de bereikbaarheid van de plaats van het incident, de beschikbaarheid van hulpverleningsmiddelen en de organisatie van hulpverlening een rol.

Voor werkzaamheden in de onderdoorgangen van de Volkeraksluizen dient rekening te worden gehouden met de beperkte bereikbaarheid voor hulpdiensten en de mogelijke complexiteit van hulpverlening. De Opdrachtnemer dient hiervoor passende maatregelen te treffen, waaronder het borgen van voldoende aanwezig personeel, geschikte communicatie- en reddingsmiddelen, en dit uit te werken in de RI&E en het calamiteitenplan.

Een incidentmanagement-/ calamiteitenplan dient voor start van de uitvoeringsfase te zijn opgesteld en afgestemd tussen Opdrachtgever, Opdrachtnemer en hulpverleningsdiensten. Dit plan is een acceptatiedocument. Tijdens de “warme overdracht” zullen de verwachtingen met elkaar worden besproken over de invulling van dit plan op basis van de contracteisen. WNZ A-Vaarwegen is bezig met het opstellen van een incidentmanagementplan. Belangrijke informatie die relevant is voor de Opdrachtnemer zal tijdens de overdracht worden gedeeld.

5 Afspraken

Om het project veilig te realiseren dienen maatregelen genomen te worden. Rijkswaterstaat heeft in de ontwerpfase risico's zo veel mogelijk gereduceerd. De Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor een veilige uitvoering van de werkzaamheden. Ten behoeve van een veilige realisatie zijn de volgende afspraken gemaakt.

5.1 Periodiek actualiseren van het IVP, de RI&E en het IVD

Het Integraal Veiligheidsplan ontwerp- en uitvoeringsfase (Opdrachtgever en Opdrachtnemer) wordt indien noodzakelijk geactualiseerd. Dit gebeurt onder meer bij overgang naar een volgende projectfase, bij de wisseling van genoemde functionarissen, bij nieuwe risico's (bijvoorbeeld bij een nieuwe werkmethode) en bij wijzigingen van de scope.

Na overdracht van de project RI&E, het IVD en het IVP-ontwerpfase is Opdrachtnemer verantwoordelijk voor de actualisatie. Opdrachtnemer dient aantoonbaar periodiek vast te stellen (minimaal jaarlijks) of door Opdrachtgever een actualisatie dient plaats te vinden.

5.2 Externe overlegstructuur

Type overleg	Doel	Deelnemers
1. Voortgangsoverleg	Maandelijks doornemen van de voortgangrapportage	Contractmanager, Technisch Manager (CO), Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV), Coördinator Uitvoeringsfase (CU)
2. Veiligheidsoverleg	Maandelijks voortgang op het gebied van veiligheid bespreken Updates op documentatie (IVP-U, RI&E, IVD, werkplannen, etc.) bespreken Veiligheidsmeldingen doornemen Etc.	Technisch manager (CO), Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV), Coördinator Uitvoeringsfase (CU), veiligheidskundige Opdrachtnemer Optioneel: V&G-coördinator Opdrachtgever
3. Planning & raakvlakkenoverleg	Werkzaamheden tussen verschillende Opdrachtnemers en nevenaannemers met elkaar te bespreken om elkaar te informeren over V&G-risico's, maar ook om werkzaamheden waar mogelijk te kunnen scheiden	Beheerder, Technisch Manager (CO), Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV), Coördinatoren Uitvoeringsfase (van de verschillende werkgevers), veiligheidskundige Opdrachtnemer Optioneel: V&G-coördinator Opdrachtgever

4. IVD overleg	Halfjaarlijks overleg over de actualisering van het IVD Bespreking op basis van het vooraf ingevulde toetsformulier	Opdrachtnemer, Technisch Manager, Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV), Assetmanager en/ of objectdeskundige Optioneel V&G-coördinator

Voor alle overleggen is veiligheid het eerste onderwerp op de agenda.

5.3 Veiligheidsmeldingen

Het melden van incidenten is belangrijk, omdat hiermee voorkomen kan worden dat een incident zich herhaalt. Ook onveilige situaties, die nog niet tot een echt incident hebben geleid, zijn juist belangrijk om te melden. Op die manier kan ingegrepen worden om te voorkomen dat die onveilige situatie ooit ergens alsnog tot een ongeval leidt.

Bij 'incidenten' gaat het dus om ongevallen en bijna-ongevallen, maar ook onveilige situaties of situaties met agressie en geweld tegen medewerkers. Het gaat om incidenten/ situaties waarbij RWS als werkgever, beheerder of Opdrachtgever invloed kan hebben. Binnen het project dienen veiligheidsincidenten te worden gemeld door Opdrachtnemer bij de contractgemachtigde van Opdrachtgever.

Veiligheidsincidenten worden geregistreerd om inzicht te krijgen in trends, afwijkingen in het systeem en maatregelen te nemen voor de toekomst.

De Opdrachtnemer dient zelf veiligheidsincidenten te onderzoeken (volgens een met Rijkswaterstaat vooraf afgesproken en gevalideerde onderzoeksmethode) en de lessen hieruit te delen met haar eigen organisatie en de Opdrachtgever.

Melden incidenten door Opdrachtnemer naar Opdrachtgever

Incident	**Melden aan Opdrachtgever**	**Meldingsvorm**
Ongeval, zwaar letsel	Direct	Telefoon, bulkmeldingenformulier
Ongeval, licht letsel	Direct	E-mail, bulkmeldingenformulier
Bijna-ongeval	Binnen 24 uur	E-mail, bulkmeldingenformulier
Gevaarlijke situatie	Maandelijks	E-mail, bulkmeldingenformulier
Gevaarlijke handeling	Maandelijks	E-mail, bulkmeldingenformulier
Situatie met agressie/geweld	Binnen 24 uur	E-mail, bulkmeldingenformulier

Melden bij Arbeidsinspectie (NLA)
Arbeidsongevallen met dodelijke afloop, ziekenhuisopname en/of blijvend letsel moeten door werkgevers direct gemeld worden bij de Arbeidsinspectie (NLA). Ook latere ziekenhuisopnames met een causaal verband met het arbeidsongeval dienen gemeld te worden.

5.4 Registratie en afhandeling meldingen door Opdrachtgever

Gedurende de looptijd van een contract ziet de Contractmanager toe op het afhandelen van veiligheidsmeldingen. De Technisch manager voert inhoudelijk het gesprek over veiligheidsincidenten met Opdrachtnemer, analyseert de geregistreerde incidenten op inhoud en informeert het IPM-team. De Projectadviseur Integrale Veiligheid ondersteunt de Contractmanager en Technisch Manager in bovengenoemde taken.

Afhankelijk van de melding wordt deze direct doorgezet naar het MIR (Meldpunt Incidenten Registratie) of via bulkmeldingen. Met behulp van het systeem bulkmeldingen worden maandelijks alle incidenten en veiligheidswaarnemingen gemeld bij het landelijke incidentmeldingspunt. Dit gebeurt door het invullen van de bulkmelding-Excelsheet en deze te verzenden naar: incidentmelding@rws.nl.
Op verzoek van Opdrachtgever vult Opdrachtnemer de Excelsheet in en stuurt deze naar Opdrachtgever. Het formulier wordt met de contractstukken meegestuurd.

5.5 Werkplan /(deel)V&G-plan

De Opdrachtnemer dient voor project specifieke werkzaamheden, die niet beschreven worden in het V&G-plan uitvoeringsfase, een of meerdere werkplannen (dan wel een V&G-plannen) op te stellen. Deze plannen dienen naast een beschrijving van de uit te voeren werkzaamheden ook een specifieke beschrijving van de risico's en de beheersing hiervan te bevatten (voor zover de project RI&E hierin niet voorziet). Bij de uitwerking van de risico's en beheersmaatregelen dient aantoonbaar de Arbeid Hygiënische Strategie gevolgd te worden
Plannen dienen ter toetsing/ acceptatie te worden voorgelegd aan Opdrachtgever daar zij een onderdeel vormen van het IVP (inclusief project specifieke RI&E).

Volgens art. 2.26 van het Arbobesluit dient Rijkswaterstaat (in de rol van Opdrachtgever) zich tijdens de ontwerpfase te vergewissen dat de uitvoerende partij is staat is om haar verplichtingen na te komen. De wetgever heeft bepaald dat het V&G-plan het (coördinerende) instrument is voor het effectueren van een doeltreffend arbeidsomstandighedenbeleid op de bouwplaats. Omdat vanuit de ontwerpfase het bouwproces volledig kan worden overzien is de verantwoordelijkheid voor de opstelling van het plan als ook de coördinatie van de daarin opgenomen gemeenschappelijke maatregelen met betrekking tot de uitvoering bij de Opdrachtgever belegd.

Dit betekent dat de Opdrachtnemer haar V&G-plan Uitvoeringsfase conform art. 2.28 lid 2 Ab aan moet laten sluiten op het IVP-ontwerpfase van RWS. Als de Opdrachtnemer onderaannemers inschakelt zijn er twee mogelijkheden voor het aanvullen van het V&G-plan Uitvoeringsfase namelijk:

a) Het V&G-plan en project RI&E voor de werkzaamheden van de onderaannemer wordt één op één overgenomen in het V&G-plan uitvoeringsfase van de Opdrachtnemer, of
b) Het V&G-plan van de onderaannemer wordt, na veiligheidskundige toetsing en accordering door Opdrachtnemer, als V&G-deelplan aan Rijkswaterstaat aangeboden.

Voordat de Opdrachtnemer en onderaannemer met de V&G-plannen gaat werken, dient Rijkswaterstaat als Opdrachtgever met deze werkwijze uitdrukkelijk in te stemmen.

5.6 Escalatie

Escalatie van veiligheidsissues gebeurt via de bottom-up structuur. Dit houdt in dat in eerste aanleg knelpunten in onderling overleg tussen betrokkenen worden opgepakt en opgelost. Als een Opdrachtnemer betrokken is zal in overleg / samenwerking tussen IPM-team en Opdrachtnemer het eerste (oplossingsgerichte) overleg plaatsvinden. Mochten betrokkenen er onderling niet uitkomen dan wordt geëscaleerd. Escalatie binnen het IPM-team geschied volgens onderstaand schema:

Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV) -> V&G coördinator /IPM-rolhouders -> Projectmanager -> Portfoliomanager -> Directieteam.

Een escalatie kan onder andere ontstaan als:
- De Opdrachtnemer niet voldoet aan de contractuele veiligheidseisen;
- Er een calamiteit is waarbij er een direct gevaar is voor eigen personeel of medewerkers van de Opdrachtnemer;
- In de keten de veiligheidsbeleving achter blijft.

5.7 Management of change

5.7.1 Tijdens uitvoering van (planbare) werkzaamheden

Opdrachtnemer kan door omstandigheden ervoor kiezen om af te wijken van eerder voorgestelde werkmethodes die door de Opdrachtgever zijn beoordeeld. De afwijkende werkmethode dient te worden geëvalueerd aan de hand van de arbeidshygiënische strategie, opgenomen te worden als BTO-keuze in het format van Rijkswaterstaat en worden voorgelegd aan de Opdrachtgever. Indien Opdrachtgever akkoord is mag de Opdrachtnemer aanvangen met de werkzaamheden.

5.7.2 Tijdens uitvoering van calamiteiten

Tijdens calamiteiten kunnen omstandigheden ontstaan waarbij reguliere werkafspraken en procedures tijdelijk moeten worden aangepast om de veiligheid te waarborgen. In dergelijke situaties maken Opdrachtgever en Opdrachtnemer in onderling overleg aanvullende afspraken over een veilige werkwijze, bevoegdheden, communicatie en afstemming van werkzaamheden.

5.7.3 Vraag tot Wijziging (VTW)

Mocht er binnen het contract een wijziging zijn dient er altijd een controle te worden uitgevoerd door de Projectadviseur Integrale Veiligheid of er aanvullende V&G-risico's zijn. Binnen A-Vaarwegen is een processchema opgesteld die tijdens de "warme" overdracht van de VTW wordt besproken. Het processchema is als bijlage H in dit plan opgenomen. Bovenstaand kan betekenen dat er een onderliggende werk-/ V&G-deelplan inclusief project RI&E en BTO-keuzen kan worden opgesteld en deze formeel ter acceptatie moet worden ingediend bij Opdrachtgever (zie 5.5). Na acceptatie kan Opdrachtnemer pas starten met de werkzaamheden.

5.8 Invulling beoordelingskader V&G-plan

Binnen Rijkswaterstaat wordt er een beoordelingschecklist gehanteerd die beschrijft aan welke wettelijke criteria een V&G-plan moet voldoen. Deze checklist is toegevoegd als bijlage F van dit plan. Tijdens de "warme" overdracht zal er een toelichting worden gegeven. Deze checklist wordt door zowel Opdrachtgever als Opdrachtnemer ingevuld en fungeert als een "logboek" over de invulling van de wettelijke verantwoordelijkheden van beide partijen.

5.9 Aanvullende verplichtingen werkgever (Artikel 2.35)

In artikel 2.35 staan de aanvullende verplichtingen die een werkgever heeft beschreven. Deze wettelijke criteria zijn ook opgenomen in de beoordelingschecklist. Opdrachtnemer dient hiervoor een separaat plan (bouwplaatsinrichtingsplan) op te stellen en deze ter acceptatie in te dienen bij Opdrachtgever. Ook dient het beoordelingskader op deze aspecten te worden ingevuld.

6 Wijze van toezicht

Toezicht houden vindt plaats in de uitvoeringsfase van het project en is een activiteit. Het doel is om te beoordelen of erbuiten veilig wordt gewerkt volgens de afspraken en maatregelen zoals beschreven in zowel het IVP-ontwerpfase als -uitvoeringsfase. Het is niet enkel corrigeren of sanctioneren, maar ook zeker complimenteren en waarderen. Er zijn verschillende manieren van toezicht

De Arbowetgeving maakt een onderscheid tussen 'coördinerend' en 'hiërarchisch' toezicht.

- Coördinerend toezicht is toezicht op de uitvoering van een uitbestede opdracht en op andere personen, bijvoorbeeld op aannemerspersoneel.
- Hiërarchisch toezicht is toezicht op de eigen medewerkers en op personen die onder gezag van de werkgever werken, bijvoorbeeld ingeleend personeel en ZZP'ers.

6.1 Toezicht door Opdrachtnemer (hiërarchisch toezicht)

De Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het houden van toezicht op de borging van de veiligheid tijdens de realisatiefase. De organisatie van dit toezicht dient vastgelegd te worden in het V&G plan uitvoering.

Opdrachtgever verwacht dat er door Opdrachtnemer op verschillende manieren toezicht wordt gehouden:
1. Onderling toezicht
2. Toezicht door leidinggevenden
3. Toezicht door werkplekinspecties, veiligheidsrondes en Safety Walks
4. Waar nodig aangevuld met toezicht door veiligheidskundigen

De Opdrachtnemer bepaalt de eigen vorm van toezicht om de integrale veiligheid voor de uitvoeringsfase te borgen. ON dient dit toezicht wel ervaring gestuurd [1] in te richten. Dit betekent dat er in ieder geval specifiek toezicht[2] is in de situaties waar hoge risico’s zijn vanuit werkzaamheden, samenlooprisico’s vanuit werkzaamheden, of bij overige risico verhogende factoren. De manier van toezicht dient door de Opdrachtnemer te worden uitgewerkt in het V&G-plan.

Met specifiek toezicht wordt in deze bedoeld dat de betreffende medewerkers op dat moment geen andere taken hebben en voldoende kennis en kunde om te kunnen beoordelen dat de werkzaamheden veilig verlopen.
Bij situaties met ernstig gevaar voor de veiligheid of gezondheid van personen dient het werk direct stilgelegd te worden.

6.2 Toezicht door OG (coördinerend toezicht)

6.2.1 Waarnemingen en monitoring

Opdrachtgever geeft invulling aan zijn (wettelijke) toezichthoudende taken door:

- Feitelijk toezicht: waarnemingen, veiligheidsrondes en Safety Walks;

[1] Ervaring gestuurd toezicht houdt in dat toezicht gehouden wordt op basis van kennis en ervaring van het RWS IPM-team in relatie tot de Opdrachtnemer en/of de uit te voeren werkzaamheden.
[2] Met specifiek toezicht wordt in deze bedoeld dat de betreffende medewerkers op dat moment geen andere taken en voldoende kennis en kunde hebben om te kunnen beoordelen dat de werkzaamheden veilig verlopen.

- Monitoring hoe ON een aantoonbaar veiligheidscultuur binnen haar projectorganisatie realiseert;
- Monitoring dat en hoe Opdrachtnemer werkzaamheden afstemt met andere aannemers werkzaam in het areaal;
- Zorg te dragen dat veiligheid altijd besproken wordt bij interne en externe overleggen.

Bij het feitelijk toezicht wordt gemonitord of de Opdrachtnemer de beheersmaatregelen toepast die hij in zijn V&G-plannen of werkplannen heeft beschreven en of hij invulling geeft aan de wettelijke- en contractuele eisen. Ook hebben de waarnemingen tot doel om de risico's in het risicodossier van het werk (buiten) scherper te krijgen c.q. actueel te maken en daarmee de juiste toetsen uit te kunnen voeren. De frequentie van het doen van waarneming(en), veiligheidsrondes of Safety Walks zal door Opdrachtgever ervaring gestuurd (dat wil zeggen: op basis van kennis van/ vertrouwen in de Opdrachtnemer) en verwachte risico's en uitvoeringsactiviteiten worden vastgesteld.

6.2.1.1. Safety Walks

Dit zijn aangekondigde bezoeken aan projecten (fysiek of digitaal) waarbij het management van zowel de Opdrachtgever als de Opdrachtnemer aanwezig is. Doel van de Safety Walks is meer inzicht verkrijgen in elkaars werk. Met het uitvoeren van Safety Walks draagt het management ook het belang van veiligheid uit. De Opdrachtgever wil jaarlijks minimaal 2 Safety Walks uitvoeren met de Opdrachtnemer.

6.2.1.2. Veiligheidsinspecties

Een veiligheidsinspectie is ook een aangekondigd bezoek en heeft tot doel de status van de integrale veiligheid van het project in kaart te brengen. In het bijzonder wordt er gekeken of de geïdentificeerde (project)risico's beheerst zijn. In de meeste gevallen zal de PIV een veiligheidsinspectie uitvoeren en daarbij volgens een gepland schema worden vergezeld door een IPM-rolhouder en/ of een of meer adviseurs. Voor de veiligheidsinspecties worden dan ook de (project) veiligheidskundige van de ON en de counterpartner van de IPM-rolhouder uitgenodigd. (Opdrachtgever: PIV, TA, …). De Opdrachtgever wil jaarlijks minimaal 10 veiligheidsinspecties uitvoeren.

6.2.1.3. Werkplekbezoeken

Dit projectbezoek kan zowel aangekondigd als onaangekondigd worden uitgevoerd. Het doel van werkbezoeken is eveneens het in kaart brengen van de integrale veiligheid. Onaangekondigde bezoeken geven een reële weergave van de veiligheidsgedrag en veiligheidsmaatregelen tijdens werkzaamheden. Niet alleen de PIV zal werkbezoeken uitvoeren maar ook IPM-rolhouders en adviseurs voeren deze bezoeken uit. Van een werkbezoek volgt geen verslag. Bevindingen worden wel gerapporteerd, bijvoorbeeld via mail en waar mogelijk onderbouwd met foto's.

6.2.2 Contractbeheersplan en SCB

Het naleven van de contractuele verplichtingen door de Opdrachtnemer van de projecten binnen het project wordt getoetst door een geplande mix van toetsen. Systeemgerichte contractbeheersing onderkent drie typen toetsen: systeem-, proces- en producttoetsen.

1. Via een Systeemtoets het toetsen van het veiligheidsmanagementsysteem van de Opdrachtnemer;

2. Door een Procestoets het toetsen van "hoe" de Opdrachtnemer het proces "Integrale Veiligheid" heeft geborgd; en
3. Producttoetsen op risico's uit de project RI&E die scoren boven de toetsdrempel.

6.3 Consequentiebeleid

Een consequentiebeleid heeft als doel om een gewenst gedrag aan te moedigen en ongewenst gedrag aan te pakken. Op gebied van veiligheid en gezondheid wil dit zeggen dat veilig gedrag wordt aangemoedigd, terwijl onveilig gedrag wordt aangepakt en bestraft.

De consequenties voor onveilig gedrag kunnen zijn:
- Verbale waarschuwing
- Schriftelijke waarschuwing
- Aanvullende maatregelen
- Schorsing of verwijdering van project of beëindigen opdracht.

6.4 Onderbreken en stilleggen werk

Bij toezicht hoort ook de mogelijkheid tot het onderbreken en/of stilleggen van werkzaamheden.

Binnen RWS is één van de gedragsregels t.a.v. veiligheid:
'Ik stop elke klus die niet veilig voelt'

Zowel van Opdrachtnemer als Opdrachtgever wordt verwacht dat werkzaamheden onderbroken of stilgelegd worden indien de veiligheid van mens en milieu, zowel binnen de projectgrenzen als daarbuiten, in gevaar is of kan komen.
Bij alle werkzaamheden die onderbroken of stilgelegd worden dient direct de uitvoerder in kennis gesteld te worden. Werkzaamheden mogen pas voortgezet worden nadat de benodigde beheersmaatregelen zijn genomen om veilig verder te kunnen werken.

Als werkzaamheden door een medewerker van Rijkswaterstaat onderbroken of stilgelegd zijn dienen ook direct de technisch manager, contractmanager en Projectadviseur Integrale Veiligheid in kennis gesteld te worden. Ze zullen onderling afstemmen onder welke voorwaarden de werkzaamheden hervat kunnen worden. De contractmanager zal over de onderbreking of stillegging en voorwaarden voor hervatting van de werkzaamheden in contact treden met de Opdrachtnemer.[3]

[3] *In verband met de wettelijke zorgplicht van RWS als Opdrachtgever voor veiligheid kunnen door RWS aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn indien de Opdrachtnemer haar verantwoordelijkheid op het gebied van veiligheid onvoldoende invult.*

7 Verantwoording van BTO-keuzen

In de ontwerpfase maakt de Opdrachtgever allerlei keuzen die mogelijk invloed hebben op de veiligheid tijdens de uitvoeringsfase. Als zodanig heeft de Opdrachtgever direct invloed op de randvoorwaarden voor veilig werken.

De Opdrachtgever is verplicht om keuzen die invloed hebben op veiligheid tijdens alle fasen van een project expliciet vast te leggen. De Arbowet noemt dit bouwkundige, technische en organisatorische keuzen (BTO-keuzen).
De arbeidshygiënische strategie (AHS) (artikel 4.4. Arbobesluit) dient hierbij te worden toegepast.

In de uitvoeringsfase zullen doorgaans technische en organisatorische keuzen door de Opdrachtnemer worden gemaakt. Het zal echter ook voorkomen dat er in de uitvoeringsfase bouwkundige keuzen worden gemaakt die afwijken van hetgeen in de ontwerpfase is besloten. Het is aan de Opdrachtnemer om deze BTO-keuzen toe te voegen aan de bestaande BTO-keuzenlijst in bijlage C en dit met de Opdrachtgever te delen.

De Opdrachtnemer maakt keuzen in de uitvoeringsfase zoals de keuze voor een bepaalde werkmethode. Deze keuzen moeten worden gemotiveerd aan de hand van de al eerdergenoemde AHS. Alle keuzen die binnen dit project worden gemaakt door zowel Opdrachtgever als Opdrachtnemer zijn vastgelegd in de bijlage C van dit plan.

Updates op deze lijst dienen te worden voorgelegd aan de Opdrachtgever of meer expliciet de Coördinator Ontwerpfase en de Projectadviseur Integrale Veiligheid.

8 Opleiding en instructie

8.1 Voorlichting

Als werkgever is Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de eigen werknemers (incl. inhuur). Werknemers dienen beschermd te worden tegen de gevaren en risico's van het werk. Voor bescherming tegen de risico's van het werk, ook die op de bouwplaats, moeten de medewerkers worden voorgelicht, geïnstrueerd en tijdig de beschikking krijgen over geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen.

Als Opdrachtgever bewaakt RWS de (integrale) veiligheid van projecten voor alle betrokkenen bij RWS. Daartoe wordt in dit IVP informatie gegeven over de risico's op de werklocatie en worden eisen gesteld aan voorlichting, opleiding en instructie door de Opdrachtnemer en zijn onderaannemers.

Alle projectmedewerkers die projectlocaties bezoeken in het Areaal dienen VCA VOL gecertificeerd te zijn. Binnen het areaal van West-Nederland Zuid geldt naast de verplichting van VCA en GPI eveneens het volgen van de Veiligheidsintroductie Rijkswaterstaat (VIR). Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat hanteren daarnaast de Veiligheidshuisregels Rijkswaterstaat.

8.2 Opleiding

Om invulling te kunnen geven aan de verantwoordelijkheden ten aanzien van veiligheid en gezondheid dient de deskundigheid van medewerkers geborgd te zijn. De Opdrachtgever geeft hieraan invulling met een aantal standaard opleidingen. In onderstaande tabel is opgenomen wie binnen het projectteam welk opleidingsniveau moet hebben.

	PM	MPB	CM	TM	OM	PIV	Overige
E-learning Integrale Veiligheid (via CLC)	●	●	●	●	●	●	●
VCA-VOL (minimaal)	●	●	●	●	●	●	●
E-learning Veilig de weg op met een vrijstelling				●		●	
GPI Installatie/ Infra	●	●	●	●	●	●	●
Opleiding MVK / HVK						●	
VIR	●	●	●	●	●	●	●
Legenda: PM - Projectmanager; MPB - Manager Projectbeheersing; CM – Contractmanager en adviseurs; TM - Technisch Manager en adviseur; OM – Omgevingsmanager en adviseurs; PIV - Projectadviseur Integrale Veiligheid;							

Tabel: Invulling van de deskundigheid per discipline.

8.3 Opdrachtnemer

Het is aan de Opdrachtnemer om een specifieke werkinstructie op te stellen en voorlichting te geven aan de eigen werknemers, onderaannemers, personeel van de Opdrachtgever en bezoekers van de bouwplaats, waarin de risico's en de beheersmaatregelen worden toegelicht. Opdrachtnemer dient hierbij invulling te geven aan en te zorgen voor de wijze waarop voorlichting en instructie aan de werknemers op de bouwplaats wordt gegeven.

Minimale eisen gesteld aan een goede voorlichting:
- De voorlichting en instructie afstemmen op de kennis, kunde en taal van de werknemer.
- De voorlichting en instructie in woord en schrift ter beschikking te stellen in een voor de werknemer begrijpelijke taal.
- De voorlichting en instructie afstemmen op de resultaten en beheersmaatregelen zoals beschreven in de RI&E.
- Aantoonbaar te maken dat de voorlichting en instructie heeft plaats gevonden;
- De voorlichting en instructie aanpassen als gewijzigde omstandigheden hiertoe aanleiding geven.
- Werknemers jonger dan 18 jaar daarbij extra aandacht geven.
- Werknemers wijzen op een gebruiksaanwijzing van arbeids- of persoonlijke beschermingsmiddelen en toezien op het juiste gebruik ervan.
- Werknemers wijzen op het gevaar van machines in de directe omgeving, ook als ze van deze machines niet rechtstreeks gebruikmaken.

8.4 Inhoud van de voorlichting

De medewerkers dienen ten minste voorlichting te ontvangen over:
- De wettelijke verplichtingen en het Rijkswaterstaatbeleid t.a.v. veiligheid.
- Toegang tot projectlocaties.
- De (verkeers-)regels op de projectlocaties.
- De gedragsregels.
- De regels voor een veilige werkomgeving.
- Het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Het aanspreken op onveilig gedrag.
- Het stilleggen van werkzaamheden.
- Hoe te handelen bij een ongeval.
- Het melden van incidenten.

Daarnaast wordt van de Opdrachtnemer verwacht dat de volgende zaken minimaal op en rondom de bouwplaats zijn gerealiseerd:
- Vrijstellingen RVV;
- Iedereen een veiligheidsinstructie;
- Start werk instructie voorafgaand aan de werkzaamheden op wisselende locatie en bij wisselende personele inzet;
- Vluchtroutes t.b.v. calamiteiten.

Beschrijving van de inhoud en de wijze van geven van voorlichting aan medewerkers dient onderdeel te zijn van het Integraal Veiligheidsplan.

Bijlage A Definities

Algemene definities	
Veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's die kunnen leiden tot letsel of economische of milieuschade.
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsdomeinen van een systeem in samenhang beschouwd, gedurende de volledige lifecycle van een object of een netwerkschakel.
Risico	Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis met negatieve consequenties, op het gebied van persoonlijk leed, economische en milieuschade en imagoschade. Onder veiligheidsrisico's worden met name de eerste twee verstaan. Een risico wordt veelal beschreven als product van kans van optreden en gevolg.
Beheersen van Risico's	Indien het risico niet kan worden weggenomen dient het op een voor RWS acceptabel niveau te worden gebracht. Acceptabel is een op basis van de risicomatrix afgewogen risico. Het restrisico moet expliciet afgewogen cf kader VM

Definities veiligheidsdomeinen	
NB Onderstaande veiligheidsdomeinen zijn van toepassing gedurende alle levensfasen van een object (kunstwerk, (vaar)wegvak, machine, installatie, etc.)	
Arbeidsveiligheid	Het wegnemen van en/of het preventief beheersen van risico's bij de uitvoering van werkzaamheden door medewerkers van Rijkswaterstaat en door diegenen die voor RWS werken.
Verkeersveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de weg.
Nautische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee.
Waterveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van overstromen, wateroverlast en waterschaarste.
Externe veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie.
Machineveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van machines.
Elektrische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van elektrische installaties.
Tunnelveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers in tunnels.
Constructieve veiligheid	Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie.
Sociale veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor medewerkers van RWS en gebruikers van onze voorzieningen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte.
Brandveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand.
Integrale beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.

Definities binnen Integrale beveiliging	
Fysieke beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Informatiebeveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag in de vorm van indringing in de informatiesystemen (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Bescherming persoonsgegevens	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van onrechtmatig en/of onrechtvaardig gebruik van persoonsgegevens.

Bijlage B Ontwerp RI&E

Deze bijlage bevat de concrete risico's verbonden aan werkzaamheden binnen de projectscope, te weten object specifieke risico's en samenlooprisico's. Deze vormen de basis voor de maatregelen, afspraken en wijze van toezicht zoals beschreven in dit IVP.

Het is taak van de Opdrachtnemer en coördinator uitvoeringsfase om voor de risico's uit de ontwerp RI&E en overige risico's voortkomend uit het project beheersmaatregelen te bepalen en te implementeren. Voor de schriftelijke neerslag wordt de door Opdrachtnemer van Opdrachtgever ontvangen RI&E's in- en aangevuld.

Na gunning van het contract zullen er rondgangen plaatsvinden, waarin de Opdrachtgever de risico's uit de project RI&E zal aangeven.

In de RI&E zijn de risico's opgesplitst per object waardoor in totaal vijf RI&E' s zijn opgesteld. Daarin zijn de opdrachtgeversrisico's, bijzondere risico's, doorgaande exploitatierisico's en samenlooprisico's, beschreven.

De RI&E is als Exceldocument beschikbaar gesteld.

Bijlage C BTO-keuzenlijst

Een BTO-keuzenlijst is als Exceldocument beschikbaar gesteld.

Bijlage D IPM-rollen

RWS is met betrekking tot het project, georganiseerd volgens het Integraal Projectmanagement-model (IPM). Navolgend organogram geeft de rollen van RWS weer:

Figuur: IPM-rollen Rijkswaterstaat

Kader Integrale Veiligheid in Projecten (KIViP)
Het Kader Integrale Veiligheid in Projecten is bestemd voor de IPM rolhouders. Hierin staan stap voor stap de eisen met toelichting voor het integraal borgen van veiligheid in hun project. [Zie RWS Werkwijzer] Hier onder staat per IPM-rolhouder kort de verantwoordelijkheden beschreven.

Projectmanager (PM)
De projectmanager is eindverantwoordelijke in relatie tot integrale veiligheid binnen het project en is beslissingsbevoegd wanneer er tegengestelde projectbelangen zijn. Alle IPM-rolhouders hebben echter een verantwoordelijkheid in relatie tot integrale veiligheid.

Technisch Manager (TM)
De technisch manager is over alle projectfasen heen verantwoordelijk voor de uit te voeren taken op het gebied van integrale veiligheid. Hij plaatst integrale veiligheid op de agenda van het IPM-team en is betrokken bij de realisatie van het IVP. De TM is namens de Opdrachtgever verantwoordelijk voor de technische specificaties, het onderzoek naar mogelijke veiligheidseffecten tijdens het ontwerp en de realisatie. De TM is verantwoordelijk voor de uitvoering en implementatie van veiligheidscultuurmetingen binnen het projectteam.

Omgevingsmanager (OM)
De omgevingsmanager is de spreekbuis en het aanspreekpunt voor de omgeving. Verder initieert de OM informatie- en overlegmomenten met stakeholders en belanghebbenden met betrekking tot de werkzaamheden in relatie tot de openbare ruimte.

Contractmanager (CM)
De contractmanager is verantwoordelijk voor de beheersing van het gehele proces van contractvoorbereiding tot uitvoeringfase richting verschillende marktpartijen. De contractmanager is ook degene die de dagelijkse contacten onderhoudt en zo nodig de onderhandelingen voert met de marktpartijen.

Manager Project Beheersing (MPB)
De manager projectbeheersing zorgt voor het opnemen van integrale veiligheid in risico- en -kwaliteitsmanagement.

Veiligheids- en gezondheids Coördinator (VGC) OG (niet zichtbaar in organogram)
De belangrijkste verantwoordelijkheid van de VGC is om de TM (CO) te ondersteunen bij de invulling van de vergewisplicht zoals beschreven in de art 2.26 van het Arbobesluit. Een belangrijke taak van de VGC is de bewaking van de sleutel momenten in het proces, te weten:
1. Opdrachtverlening aan IPM-team (POF / Scopeformulier)
2. Vaststellen van het inkoopplan en onderliggende documenten.
3. Van toetsing contract-documenten tot gunning
4. Van gunning tot en met werkzaamheden buiten
5. Wijziging na gunning van het contract (Groene kamer proces)
6. Toetsing IVD bij overdracht van aannemer aan PPO/GPO

De VGC zal echter niet enkel bij de sleutelmomenten toetsen of adviseren maar ook advies geven tussen die momenten in. Vooral tussen sleutelmoment 3 en 4 is het belangrijk om regelmatig af te stemmen met de veiligheidsfunctionarissen van de Opdrachtnemer om bij sleutelmoment 4 niet voor verrassingen te komen staan.

Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV) (niet zichtbaar in organogram)
De PIV'er ondersteunt onder andere de TM (CO) bij bepaalde taken (zie hiervoor de taken bij TM). Aanvullend op die taken kan de PIV'er ondersteuning bieden aan andere IPM rolhouders op het gebied van veiligheid. Hieronder staan een aantal taken weergegeven.
1. Borgen van veiligheid in het risicodossier, en deelname aan risicosessies met ON.
2. Ondersteuning bij het toetsen/ beoordelen of ON zich houdt aan de contracteisen en het V&G-plan Uitvoering (en deelplannen).
3. Organiseren van Safety Walks door Opdrachtgever en Opdrachtnemer en het registreren en toezien op afhandeling van bevindingen.
4. Melden, (laten) registreren en (laten) afhandelen van incidenten waarbij RWS'ers zijn betrokken.

Bijlage E Overdrachtsformulier CO en CU

Met dit formulier wordt de warme overdracht van het IVP en alle daaraan gerelateerde documenten en afspraken van de coördinator ontwerpfase Opdrachtgever naar de coördinator uitvoeringsfase Opdrachtnemer vastgelegd.

Project :	
Datum overdracht :	
Zaaknummer :	
Datum Integraal Veiligheidsplan :	
Datum RI&E ontwerp :	
Datum Integraal Veiligheidsdossier :	
Coördinator Ontwerpfase OG	
Naam:	
Bedrijf:	
Plaats:	
Telefoon:	
Coördinator Uitvoeringsfase ON	
Naam:	
Bedrijf:	
Plaats:	
Telefoon:	

Met ondertekening van dit formulier verklaren de Coördinator Ontwerpfase OG en Coördinator Uitvoeringsfase ON dat er een overdrachtsbespreking V&G heeft plaatsgevonden. In deze bespreking zijn het Integraal Veiligheidsplan (IVP), de Risico Inventarisatie & -Evaluatie Ontwerp (RI&E-O), het Integraal Veiligheidsdossier (IVD) en eventuele aanvullende documenten doorgenomen en zijn eventuele onduidelijkheden weggenomen. In een separate bijlage worden het verslag van eventuele bijzonderheden vastgelegd.

De Coördinator Uitvoeringsfase ON heeft de inhoud van het IVP, RI&E-O, IVD en aanvullende documenten begrepen en is van mening dat hij/zij deze producten kan omvormen tot een IVP, RI&E, IVD en eventuele aanvullende documenten ten behoeve van de uitvoeringsfase van dit project.

Indien van toepassing wordt in een separate bijlage aangegeven welke risico's uit de RI&E-O niet worden overgenomen in het RI&E uitvoeringsfase en waarom niet.

Coördinatoren	Naam	Paraaf & datum
Ontwerpfase OG		
Uitvoeringsfase ON		

Bijlage F Beoordelingschecklijst V&G-plan

De beoordelingschecklijst is als Exceldocument beschikbaar gesteld.

Bijlage G Toetsformulier IVD

Het toetsformulier IVD is als Exceldocument beschikbaar gesteld.

Bijlage H Processchema bij VTW

